

14 november 1975

MARINE INLICHTINGDIENSTINLICHTINGENRAPPORTno. 10/751 oktober - 31 oktober 1975OPMERKINGEN

1. Indien geadresseerden ten behoeve van de onder hun commando gestelde eenheden en/of opleidingen gebruik wensen te maken van gegevens die in dit rapport zijn vervat, dient met die gegevens de nodige voorzichtigheid te worden betracht.
2. In geen geval mag over de gegevens van dit rapport melding worden gemaakt tegenover niet-leden van de Nederlandse krijgsmacht.
3. In het geval dat in dit rapport vervatte gegevens door een geadresseerde zijn verwerkt in een cursus, waaraan tevens buitenlandse officieren deelnemen, dient te zake contact te worden opgenomen met hoofd MARID, c.v.d. SOT-CZMNBED.
4. De geadresseerden dienen slechts zes, opeenvolgend gedateerde uitgaven aan te houden. Bij ontvangst van een zevende dient de oudste uitgave te worden vernietigd onder indiening van een proces-verbaal aan het hoofd MARID.
5. Indien een geadresseerde één of meer uitgaven wenst aan te houden dient hij dat schriftelijk mede te delen aan het hoofd MARID.

81 - ANKC 84 H/II/III/IV - vern. 87 IA 12/20/40 - vern.
 82 - IA 11 85 H/II/III/IV - vern. 88 HVD - vern.

DISTRIBUTIELIJST

ex.nr.

MINDEF/VVCS		ter visie	1 vern. 2/7/76
d/ CHEF STAF (KM) IGK - 19/10/76 -			2 vern.
CMS tevens voor: PLV CMS		ter visie	3 vern. 6/1/76
PLV CMS(L)			
CHEF KAB. CMS-BDZ			
SC1MS tevens voor: HBUORG			4 vern. 2/5/76
HBUPLANNEN			
HBUBEDRIJFSVEIL/NBCD-ZAKEN			5 vern. 18/3/76
d/ HBUVERB tevens ter visie SC2MS - 15/6/76 -			6 vern.
d/ HBULU/HBUTAKTIEK - 3/2/76 -			7 vern.
d/ HBUOPS - 30/6/76 -			8 vern.
DIR. MARSTAFSCHOOL			9 vern. 16/7/76
d/ VOP/HBUPLANPERS - 25/3/76 -			10 vern.
VOM tevens voor: HCO ₂ INMAT			11 t/m 13
HBULEKTRON			12 vern. 2/16/76
HWO			13 vern. 2/16/76
d/ MARAT WASHINGTON - 24/3/76 -			14 vern.
MARAT LONDEN			15 vern. 20/7/76
d/ MARAT BONN - 16/7/76			16 vern.
d/ MARAT PARIJS - 23/6/76 -			17 vern.
d/ CKMARNIS - 30/7/76 -			18 vern.
d/ CZMNA d.t.v. SOI - 8/7/77			19 vern.
<u>CZMNED d.t.v. HDGB</u> : CAWCS			68
CZMNED/SOI			20 t/a
CEKD			21
CMLD			22
d/ CMM RIJNMOND - 2/7/76 -			23 vern.
CMM TEXEL			24
CMM IJMOND			25
CMM SCHELDE			26
COZDNED			27
ten behoeve van in dienst zijnde onderzeeboten			28 t/m 33
CMDNED			34
CFREGRON			35
HVBS d/ BCDGB 20/9/77 vern			36 t/a vern
CNAVGIS			37
CMARKAZ ERFPRINS			38 en 39
HOZBTBS			40
HANTAK d/ HXGB - 10/2/77 -			41 vern.
CMVKV d.t.v. OI d/ HDGB - 21/2/78 -			42 t/a vern.
CMVKK tevens voor CVSQ			43 en 44
ten behoeve van de daarvoor in aanmerking			45
komende schepen			46 t/m 67
CMBFLOT 1			69
CMBFLOT 3			70
CVSQ 320			71
d/ CVSQ 321 - 4/10/76 -			72 vern.
CVSQ 2			73
CVSQ 860			74
VOKIM			75
d/ COORD. INL/VEILIGHEIDSDIENSTEN - 12/4/77 -			76 vern.
d/ HLAMID - 29/9/76 -			77 vern.
d/ HLUID - 16/10/76			78 vern.
d/ HPMV - 26/8/76 -			79 vern.
BU INL			80 t/m 88

door via DG B 26/1/77 vern.
 m. 21/7m 35 - 27/7m 40 - 43/7m 75

INLICHTINGENRAPPORT no. 10/75

1 oktober - 31 oktober 1975

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.</u>
DISTRIBUTIELIJST	i
INHOUDSOPGAVE	ii
EVALUATIE DER INLICHTINGEN	iii
<u>HOOFDSTUK 1 - DIVERSE ONDERWERPEN</u>	
[REDACTED] - SOVJET ONDERZEEBOOTBESTRIJDING	1 - 7
[REDACTED] - [REDACTED]	8 - 9
[REDACTED] - RECENTE INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE ELEKTRONISCHE DREIGING (PERIODE 27 MEI - 22 OKTOBER 1975)	10 - 13
<u>HOOFDSTUK 2 - SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN</u>	
[REDACTED] - SOVJET NOORDELIJKE VLOOT EN DE ATLANTISCHE OCEAAN	14 - 15
[REDACTED] - HET SOVJET MIDDELLANDSE ZEE ESKADER	16 - 17
[REDACTED] - HET SOVJET VERBAND IN DE INDISCHE OCEAAN	18 - 19
<u>HOOFDSTUK 3 - KARAKTERISTIEKEN VAN WARSCHAU PAKT COMBATTANTEN EN HULPSCHEPEN</u>	20
[REDACTED] - MSC SONYA-KLASSE	21

EVALUATIE DER INLICHTINGEN

Bij het evalueren (graderen) van de waarde van de ontvangen inlichtingen stelt men de betrouwbaarheid van de bron vast en bepaalt vervolgens de waarschijnlijke juistheid van het bericht zelf.

Reliability of the source

- A = completely reliable
- B = usually reliable
- C = fairly reliable
- D = not usually reliable
- E = unreliable
- F = reliability cannot be judged.

Accuracy of the information

- 1 = confirmed by other sources
- 2 = probable true
- 3 = possible true
- 4 = doubtfully true
- 5 = improbable true
- 6 = truth cannot be judged.

HOOFDSTUK 1

DIVERSE ONDERWERPEN

SOVJET ONDERZEEBOOTBESTRIJDING

Inleiding

1. (●) Het navolgende artikel poogt een inzicht te geven in de huidige trent bij de Sovjet onderzeebootbestrijding.

Algemeen

2. (●) De activiteiten op het gebied van de onderzeebootbestrijding van de Sovjet marine kunnen onderverdeeld worden in:
 - a. OB-operaties in kustwateren en randzeeën en
 - b. OB-operaties in volle zee (oceaangebieden).
3. (●) Als kustwateren en randzeeën beschouwt men in de Sovjet marine die gebieden welke tot op een afstand van 80-100 km uit de door hen beheerste kusten zijn gelegen. In deze gebieden opereren kleinere OB-vaartuigen en op land gestationeerde helikopters. In de praktijk kan men zeggen dat met uitzondering van het noordelijke gedeelte, de Oostzee hiertoe behoort.
4. (●) In het kader van dit artikel wordt de Noordzee niet als randzee beschouwd, aangezien een tactische inzet van OB-eenheden zoals in de Oostzee, niet in de Noordzee valt te verwachten.
5. (●) De overige zeegebieden vallen onder het begrip volle zee. De Noordzee valt dus eveneens onder het begrip volle zee aangezien de inzet van OB-eenheden overwegend naar de regels van Sovjet oceanische maritieme oorlogsvoering zal volgen.

Taak Sovjet onderzeebootbestrijding

6. (●) Het doel van de Sovjet OB-operaties beoogt - evenals

/dit bij Westerse ...

dit bij westerse marines het geval is - tot detektie, lokalisatie, klassifikatie en vervolgens vernietiging te komen van (NAVO) onderzeebootpotentieel. Gaandeweg is de onderzeebootbestrijding bij de Sovjet marine een steeds grotere rol gaan spelen, zodat ook aan de opleiding in die richting een steeds grotere plaats wordt ingeruimd.

7. (●) Binnen het OB-takenpakket krijgen de volgende deeltaken extra aandacht:
 - a. bestrijding van met (ballistische) raketten uitgeruste NATO-onderzeeboten;
 - b. bescherming van konvoeien met voor de oorlogvoering noodzakelijke goederen benevens de bescherming van amphibische verbanden tegen aanvallen van westerse onderzeeboten;
 - c. bescherming van eigen oorlogs- en koopvaardijvaartuigen in eigen kustwateren en randzeeën;
 - d. bescherming van marine-eenheden in volle zee.
8. (●) Bij de opleiding in de verschillende vlootgebieden kan verschil in de benadering van deze deeltaken ontstaan. De Sovjet onderzeebootbestrijdingsopleiding welke bijvoorbeeld in de Oostzee plaats vindt concentreert zich logischerwijs op taken als boven onder b. en c. beschreven. Doch de taken, als omschreven onder a. en d. worden niet helemaal in het opleidingsprogramma verwaarloosd.
9. (●) In tegenstelling tot wat tot dusverre in het westen werd aangenomen, schijnt de Sovjet marine tot het inzicht te zijn gekomen dat het gebruik van het - in het westen al zo lang bekende en gebruikte - konvoostelsel veel voordeel biedt.
10. (●) De aan een konvooi-systeem verbonden problemen zoals: toewijzing van escorte en beschermings-eenheden, commando- en verbindingsproblematieken, worden in Sovjet marine-kringen intensiever bestudeerd en voorbereid dan tot dusverre in het verleden is geschied.
11. (●) De eis om een konvooi veilig en tijdig naar haar haven van bestemming te brengen, beïnvloed vermoedelijk ook de hedendaagse onderzeebootbestrijdingsoperaties van de Sovjet marine. Vooral in de Noordelijke vloot wordt frequent het varen in konvooi-verband beoefend, toegespitst

/op het in ...

op het in groter verband uitvoeren van amphibische aanvallen, waarbij ook de koopvaardij wordt ingeschakeld.

Bevelstructuur

12. (●) Bij de keuze wie de leiding op zich zal nemen van OB-operaties in de kustwateren, wordt meer gelet op regionale- dan op functionele aspecten. De operationele controle (OPCON) over OB-operaties berust dan ook in de regel bij de regionale bevelhebber.

13. (●) Deze laatste betreft gegevens van onder andere "peil-en radio-stations" (NIS = NABLUDEVIJA I SVYAZI) en van "gevechtinformatie centralen" (BIP = BOJEVOJ INFORMAZIONIJ POST) en heeft tot taak om:
 - a. een overzicht te maken van de dislokatie van vijandelijke onderzeeboten en eigen OB-eenheden;
 - b. de noodzakelijke voorbereidingen te treffen tot de toewijzing en inzet van anti-onderzeebootstrijdkrachten, waaronder ook marine-vliegdiens eenheden worden begrepen;
 - c. de OPCON te voeren over de OTC welke ter plaatse de OB-actie leidt en
 - d. de noodzakelijke verbindingen te onderhouden.

14. (●) Na bereiken van het operatiegebied, neemt de OTC de leiding over van alle OB-eenheden (schepen en vliegtuigen). Gekonstateerd is dat tegenwoordig de bevelhebbers van OB-verbanden meer speelruimte en vrijheid tot handelen bezitten als vroeger het geval was. Ook kan de OTC een deel van zijn verantwoordelijkheden delegeren als de situatie dit vereist. De OTC bevindt zich in de regel aan boord van de modernste eenheid; dit aangezien deze met de meeste en modernste commandofaciliteiten en communicatiesystemen is uitgerust.

15. (●) De OPCON over OB-operaties in volle zee (waaronder ook de Noordzee wordt begrepen) berust bij de bevelhebber van het verband van waaruit een "SAU" wordt afgesplitst.

16. (●) De OPCON van de eenheden der marineluchtvaartstrijdkrachten die aan een OB-operatie meedoen berust bij de bevelhebber der marineluchtvaartdienst, terwijl bij

/akties in ...

akties in kustwateren de tactische leiding berust bij een commandopost aan de wal in samenwerking met de OTC van de OB-oppervlakte-eenheden.

17. De operationele leiding van OB-operaties in volle zee berust voor wat betreft boordhelikopters bij de desbetreffende OTC.

Oppervlakte-eenheden met dipping sonar

18. Eenheden die met dipping sonar zijn uitgerust zijn ondermeer DEL MIRKA-klasse, DEL RIGA-klasse, PCH TURYA-klasse, PCM STENKA-klasse, enkele eenheden van de PCE POTI-klasse en tevens in de Oostzee opererende PGH PCHELA-klasse en PCM STENKA-klasse, welke laatstgenoemde eenheden behoren tot de grensbewakingsdienst der KGB. Als voordelen van dipping sonar gelden onder andere:
- a. dipping sonar is goedkoper dan VDS en kan, in vergelijking met een ingebouwde sonar, met eenvoudiger en goedkopere middelen aan boord geïnstalleerd worden. Tevens heeft de dipping sonar - boven een vast opgestelde sonar - het voordeel op elke gewenste diepte te kunnen opereren;
 - b. de dipping sonar zal hoegenaamd geen invloed ondervinden door "eigen geruis", daar het schip veelal gestopt ligt.
19. De nadelen verbonden aan dipping sonar liggen voor de hand en behoeven geen beschouwing.
20. De nieuwe GRISHA-klasse die tot nu toe niet in de Oostzee opereerde en beschouwd wordt als een ideaal OB-vaartuig voor onder andere Noordzee inzet, wordt vermoedelijk gezien als opvolger voor de verouderde POTI-klasse en uitgerust met een - op VDS gelijkende - dipping sonar.

Tactische inzet van eenheden uitgerust met dipping sonar

21. Zoals reeds eerder is vermeld is het gebruik van dipping sonar slechts mogelijk bij stilliggend of nagenoeg stilliggend schip. De flexibiliteit van OB-verbanden met dipping sonar zal niet bepaald groot zijn, terwijl ook de kwetsbaarheid beduidend toeneemt.

22. (●) Veel gegevens over tactische inzet zijn niet voorhanden. De voorhanden zijnde gegevens hebben betrekking op de GRISHA-klasse.
23. (●) De inzet lijkt op een soort "Leap Frog" methode waarbij vaarten werden gelopen van 2-3 knopen, met onderlinge afstanden van 2-3 zeemijlen. Veelal opereren twee GRISHA's onafhankelijk van grotere OB-eenheden in de rol van "lange afstands waarnemingspost van onderzeeboten". Helaas kon niet worden vastgesteld of tijdens de positie-wisselingen de dipping sonar al dan niet werd ingevoerd.

N.B.: Op grond van de intensieve activiteiten die de Sovjet marine op het gebied van hydrografisch- en accoustisch onderzoek verricht kan niet worden uitgesloten dat naast militair gebruik ook de dipping sonar wordt aangewend voor wetenschappelijk onderzoek, met name op het gebied van de **hydro-accoustiek**.

Tactische inzet van oppervlakte eenheden

24. (●) De meeste en meest nauwkeurige waarnemingen van de inzet van Sovjet anti-onderzeebooteenheden, worden verricht in de Oostzee. In hoeverre de onderzeebootbestrijdingsprocedures in dit zeegebied toonaangevend zijn voor OB-tactieken in "volle" zee is moeilijk te beoordelen, doch bepaal e trends hierin lijken van toepassing te zijn op alle OB-akties van de Sovjet marine.
25. (●) Naast de min of meer orthodoxe inzet van OB-eenheden in de Oostzee worden de laatste tijd steeds meer - tot dusverre onbekende - nieuwe tactische OB-akties van de BRP (Baltischer Rotbauner Flotte - Sovjet eenheden in de Oostzee) waargenomen.
26. (●) De nieuwe tactieken lijken voort te vloeien uit:
- a. het beschikbaar zijn van nieuwe sensoren (dipping sonar, VDS etc.);
 - b. een evolutie op het gebied van tactische bevelvoering;
 - c. de integratie van OB-platformen in de vorm van bovenwater OB-eenheden, helikopters en onderzeeboten.

/27. (●) Als voorbeeld ...

27. () Als voorbeeld van een OB-actie "nieuwe stijl" dient het volgende verslag.
28. () In het midden van een zoekverband van drie OB-escorteurs bevindt zich een onderzeeboot. De escorteurs blijven gemiddeld op een afstand van $1\frac{1}{2}$ zm van de onderzeeboot. Deze afstand wordt bepaald aan de hand van de heersende ESR en de ter beschikking staande detectie-apparatuur. Tijdens de oefening is de dichtstbijzijnde naderingsafstand tijdens de contactfase 1.000 yards.
29. () Evenwijdig aan het zoekverband vaart een OB-eenheid (meestal een DDGM KRIVAK) uitgerust met een VDS. Deze eenheid patrouilleert op een koers evenwijdig aan de vermoedelijke onderzeebootkoers en blijft daarvan tot op een afstand van 5 mijl.
30. () Het is niet uitgesloten dat dit schip reeds in het eerste stadium van de OB-oefening samenwerkt met een in de SSK-rol opererende onderzeeboot, die zich vermoedelijk nog buiten de scene-of-action bevindt.
31. () De vaart van het zoekverband is 7 tot 10 kn, die van de alleenvarende VDS-eenheid 11 tot 16 kn (max. 21 kn) en de vaarten onderwater van de onderzeeboten bedragen 6 tot 15 kn.
32. () Door het vaartoverschot van de alleenvarende VDS-eenheid ten opzichte van de zoekeenheid gaat eerstgenoemde van tijd tot tijd op tegenkoers, teneinde de afstand tot het zoekverband en de doelonderzeeboot niet te groot te laten worden.
33. () OB-helikopters sluiten de onderzeeboot vervolgens in door aan de andere zijde van de doelonderzeeboottrack een - meestal halfcirkelvormig - patroon van sonoboeien te leggen.
34. () Het verdere verloop van de OB-actie is als volgt. Het zoekverband oriënteert haar bewegingen aan de hand van eigen kontaktmeldingen of gegevens haar verstrekt door sononoei-kontakt of helikoptermeldingen.
35. () De SAU-commander schijnt zoveel mogelijk parallel en even snel te varen als de doelonderzeeboot, terwijl

/de twee overige ...

de twee overige escorteurs met wisselende koersen en vaarten trachten sonarkontakt te behouden.

36. () In deze fase van de aktie beweegt het alleenvarende VDS-schip niet meer op een standlijn parallel aan de track van de onderzeeboot, doch beweegt zich cirkelvormig spiegelbeeldig aan de sonoboeien-barrière.
37. () De bewegingen van het alleenvarende VDS-schip worden aan de beweging van de doelonderzeeboot zodanig aangepast dat het begin c.q. eindpunt van haar halfcirkelvormige track steeds 2 à 3 mijl achter de verlengde koerslijn van de doelonderzeeboot ligt.
38. () De straal van de cirkel welke gevormd wordt door de sonoboeienbarrière en de track van het alleenvarende VDS-schip is ca. 10-15 zm.
39. () Gaat ondanks alles het kontakt met de doelonderzeeboot verloren, dan wordt waarschijnlijk de SSK-onderzeeboot door het VDS-schip te hulp geroepen teneinde een herdetektie te krijgen.
40. () Heeft het verband niet de beschikking over een barrière bestaande uit boeien of helikopters dan beweegt het alleenvarende schip een cirkel om de positie van de doelonderzeeboot.

41.

42.

43.

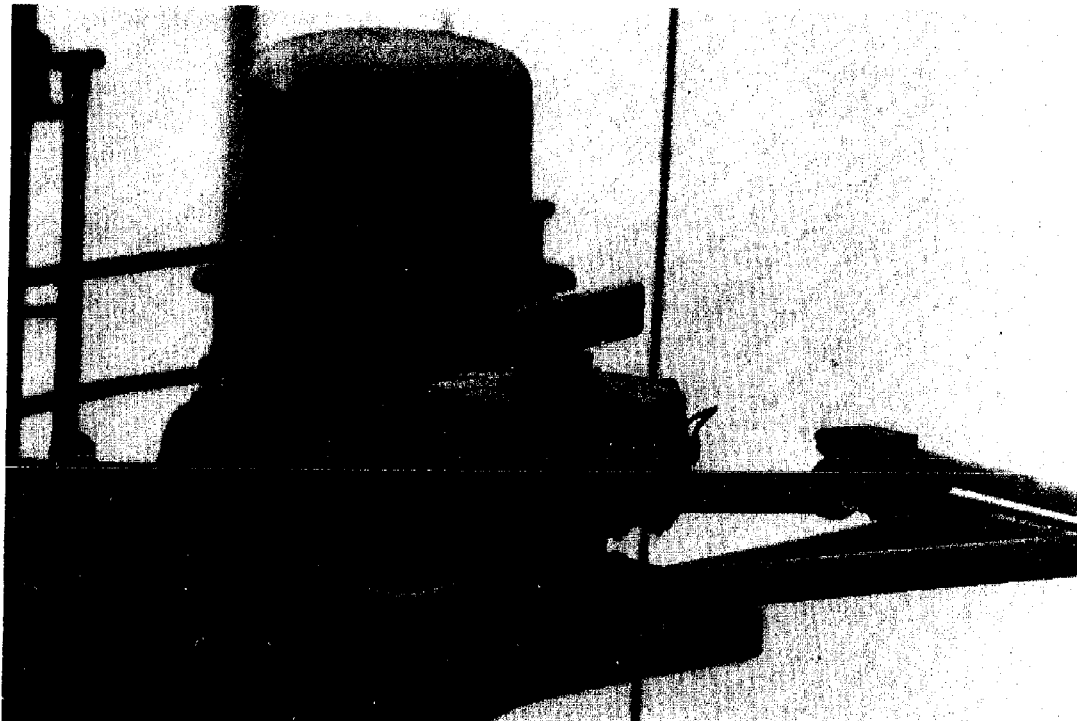
44.

RECENTE INFORMATIE MET BETREKKING TOF DE ELEKTRONISCHE
DREIGING (PERIODE 27 MEI - 22 OKTOBER 1975)

45. - radar

In de loop van 1975 is aan boord van KANIN, KASHIN, KRESTA-I en KRESTA-II klasse schepen als "partial class fit" een tweetal nieuwe kleine radars geïnstalleerd. De plaatsing aan boord is aan bak- en stuurboord zijde zo hoog mogelijk (aan boord KRESTA-II naast de TOP SAIL)

- Nickname :
- Antenne : slotted antenne gemonteerd op een cilindrische doos; afmetingen ca. 36 x 7,5 cm.
- Frequentie : mogelijk K-band
- Funktie : mogelijk "high definition harbour entrance" radar of "station keeping during refuelling".

/Commentaar : ...

Commentaar : Vermoedelijk bevinden zender en ontvanger zich in één "box" welke door middel van een flexibele coaxiaal kabel wordt gevoed. Mogelijk is deze radar gebouwd naar analogie van een dergelijke Oostduitse radar, welke een frequentie van ca. 35 GHZ, een pulslengte van 0.02 microsec. en een PRF van ca. 3200 p.p.s. heeft.

46. ([redacted]) - radar

Voorts is aan boord van een KRESTA-I (ADM. ZOZULYA) nog een stel nieuwe radars waargenomen, welke de "nickname" [redacted] hebben gekregen. Ook deze zijn op het hoogst mogelijke platform geïnstalleerd. Hiernaast heeft het schip tevens de twee [redacted] - radars.

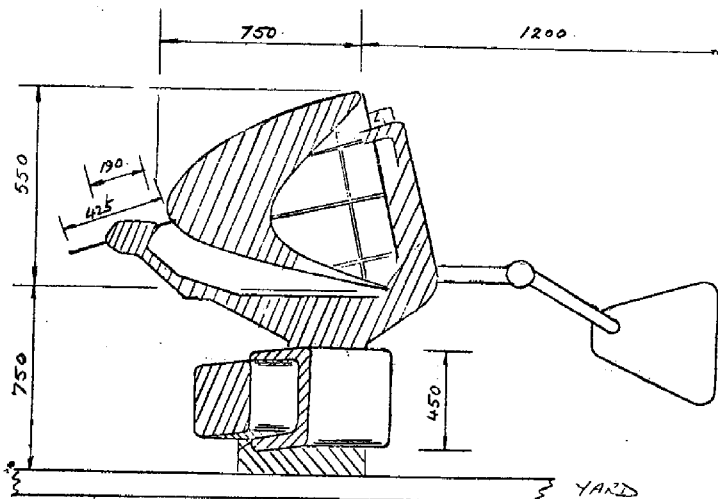
Nickname : [redacted]

Antenne : horizontal peelshaped solid parabolic reflector. 230 cm wide by 57 cm high. The antenna has a conspicuous stabilizing vane.

Frequentie : mogelijk I-band

Functie : mogelijk navigatie-radar.

PALM FROND

/47. ([redacted]) Enkele "ECM ...

47. (●) Enkele "ECM high lights" uit de afgelopen periode:

a. Oefenactiviteiten

Gedurende de maanden juni en juli bestond er een levendige oefenactiviteit, welke in augustus tot bijna nul terugviel om in september en oktober weer op te leven.

De oefeningen bestonden uit:

/(1) Luchtverdedigingsoefeningen ...

- (1) Luchtverdedigingsoefeningen boven het noorden van de DDR en Polen en voorts in de Oostzee, waarbij door vliegtuigen een combinatie van VHF-communicatie jamming en E/F-band radar jamming tegen de early warning radars en het "air defense coördination" communicatie-net wordt gebruikt.
- (2) Gesimuleerde "missile" aanvallen op land- en scheepdoelen in de Oostzee, waarbij door BADGER en BLINDER vliegtuigen een combinatie van lange D/E/F-band CHAFF-corridors en D/E/F-band jamming wordt toegepast. Deze CHAFF-corridors zijn ca. [redacted] groot, de CHAFF is [redacted] de "fall rate" is ca. [redacted]. De levensduur varieert van [redacted].

b. Jamming van NAVO-radars

Naast jamming van eigen systemen ten behoeve van training van eigen personeel, zijn ook gevallen van "meer agressieve" storing van NAVO-radars voorgekomen:

- (1) Op 20 mei 1975 werd door 2 BEAR-D vliegtuigen boven de noord Noorse Zee ten westen van Noorwegen CHAFF uitgeworpen tegen de 2-4 GHz early warning radars van de Noren. Het gevolg was een "immediate loss of A/C tracking capability" bij de grondradar-stations.
- (2) Binnen een tijdsbestek van 2 uren werden op 11 maart 1975 (eerst op 30 mei 1975 gerapporteerd) twee verschillende Amerikaanse patrouillevliegtuigen, vliegend langs de grens van het Westduitse grondgebied, de "side looking airborne radars" in de resp. 9250 MHZ en 9600 MHZ door middel van "noise jamming" gestoord. Beide gevallen duurden ca. 5 minuten. De jamming tastte het gehele beeld aan, doch in welke mate is niet bekend.

c. "COOT collection missions"

Dat de "multi sensor collection missions" van COOT-vliegtuigen van een meer blijvende aard zijn blijkt uit het feit dat op 2 juli 1975 reeds de vierde vlucht plaats vond boven het westelijk deel van de Oostzee. Wederom gebruikte het vliegtuig de J-band T1108/no name "side looking airborne radar".

HOOFDSTUK 2

SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN

48. SOVJET NOORDELIJKE VLOOT EN DE ATLANTISCHE OCEAAN

a. Tegenover een matige activiteit van combattanten stond wederom een voortgaande hydrografische en oceanografische activiteit. Gedurende de eerste helft van de maand was deze, evenals in de maanden daarvoor, vooral geconcentreerd in de Noorse Zee, de toegangen tot de Noorse Zee en in het West-Atlantisch gebied. Per 14 oktober echter kwam aan de operaties van de SVANETIYA-groep in de Noord-Noorse Zee, die militair het meest relevant waren, een einde. Omstreeks dezelfde tijd keerden ook de meeste andere onderzoekingsvaartuigen uit dit zeegebied terug naar hun thuishavens.

b. Surveillance

De surveillance-activiteiten vonden voortgang volgens het gebruikelijke patroon. Nationale en gecoördineerde oefeningen van diverse NATO-marines werden geschaduwd. Het ELINT-vaartuig REDUKTOR verbleef enige dagen in de nabijheid van de Nederlandse kust tijdens het schaduwen van USS ALBANY, een geleide wapen kruiser, die na Hamburg een bezoek bracht aan Rotterdam. De ALBANY is een van de Amerikaanse eenheden, die zullen deelnemen aan de grote NAVO-oefening OCEAN SAFARI in november, waarop ook een adequate surveillance-reaktie verwachtbaar is.

c. Cuba

Opmerkelijk aan de aflossing van een permanent op Cuba gestationeerde sleepboot was vooral, dat nu een sleepboot van de nieuwe PAMIR-klasse (met een aanzienlijk grotere capaciteit dan voorheen) in dit gebied is gestationeerd.

d. Vlootbezoeken

Diverse Sovjet-hydrografen brachten gedurende oktober bezoeken aan havens in ondermeer Canada, Groot-Britannië en Marokko.

(1) Opvallend in dit kader was het eerste officiële

/bezoek van een ...

bezoek van een oceanografisch expeditieschip der Sovjet marine aan Venezuela.

- (2) Twee combattanten en een tanker brachten van 30 oktober-4 november 1975 een bezoek aan Lagos (Nigeria). Het is voor het eerst sinds de burgeroorlog van 1970, dat Sovjet combattanten dit land bezoeken.

e. Luchtactiviteiten

- (1) Na de gelijktijdige vliegtuigdetacheringen op Cuba en in Somalië in de maand september, werden van 10-16 oktober voor de vierde maal in 1975 twee BEAR-DELTA LRMP's gestationeerd in Guinée. Als gebruikelijk vlogen zij vandaar een vlucht langs de nw-kust van Afrika tot de Canarische eilanden.
- (2) Voor het overige werden volgens het normale patroon verkennings- en oefenvluchten uitgevoerd boven het Noord-Atlantisch gebied.
- (3) Opmerkelijk was de vlucht van twee BEAR-DELTA LRMP's tot voor de kust van Portugal. Vermoedelijk stond deze in verband met de aankomst in de Golf van Cadiz (Rota) van een Amerikaans verband.

(NG) f. Bezoek van de Sovjet bevelhebber der zeestrijdkrachten aan Frankrijk

- (1) Admiraal van de Vloot der Sovjet Unie [redacted] bracht voor het eerst een bezoek aan Frankrijk in de periode 15-22 oktober. Hij was daartoe uitgenodigd door de Franse bevelhebber, die eerder (oktober 1974) in de Sovjet Unie was.
- (2) Het programma omvatte zowel besprekingen te Parijs (waar [redacted] werd ontvangen door de minister van defensie) als een uitvoerig bezoek aan Toulon bij het Middellandse Zee-eskader der Franse marine.

49. HET SOVJET MEDDELLANDSE ZEE ESKADER

a. Ook in dit zeegebied werd een matige oefenactiviteit waargenomen. Wel was er sprake van levendige verplaatsingsactiviteiten, ondermeer in verband met vlootbezoeken. Concentraties van SOVMEDRON-eenheden bevonden zich gedurende de verslagperiode vooral in de Golf van Hammamet en in het gebied ten noorden van Sollum.

b. Surveillance

(1) Afwijkend in het normale surveillance-patroon was, dat het ELINT-vaartuig JUPITER gedurende 3 weken zijn station in de Golf van Cadiz verliet. De ELINT nam deel aan een vlootbezoek en schaduwde daarop enige tijd Britse en Amerikaanse eenheden in de Zuid-Tyrrheense Zee alvorens naar zijn station terug te keren. De JUPITER was daardoor ook tweemaal afwezig tijdens de aankomst van Amerikaanse eenheden in Rota. Dit vacuum werd opgevuld door de hydrograaf GIGROMETR van de "Novemberpositie" naar dit gebied te dirigeren en door vliegverkenning.

(2) Het ELINT-vaartuig ALIDADA schaduwde met de JUPITER de NAVO-oefening "DOOR FLASH" nabij Sicilië. Daarna ging het schip om de noord schaduwde, met behulp van vermoedelijk meerdere onderzeeboten, de activiteiten van Westerse Polaris-onderzeeboten nabij de basis La Maddalena (Sardinië).

c. Vlootbezoeken

(1) Twee escortevaartuigen, vergezeld door het bovengenoemde ELINT-vaartuig JUPITER, brachten een bezoek aan Annaba. Het is het tweede bekende geval, dat een ELINT deelneemt aan een vlootbezoek en wel in dit gebied.

(2) COMSOVMEDRON bracht met een KRESTA-II geleide wapen kruiser, een DON-klasse onderzeebootmoeder-schip en een FOXTROT-klasse onderzeeboot een bezoek aan Tunis van 9-13 oktober. Ook reeds in augustus was deze haven officieel door COMSOVMEDRON bezocht. Een en ander lijkt te duiden op de Sovjet-intentie om met een grotere frequentie dan voorheen, en wellicht op minder formele basis, eenheden van SOVMEDRON gebruik te laten maken van Tunesische havens.

/(3) Op 30 oktober ...

- (3) Op 30 oktober arriveerde een Sovjet-verband, met COMSOVMEDRON geëmbarkeerd, voor een officieel vijfdaags bezoek aan Dubrovnik. Het is het tweede bezoek dit jaar aan Joegoslavië. Het verband bestaat uit een MOSKVA-klasse helikopter-kruiser, een KARA-klasse geleide wapen kruiser en een FOXTROT-klasse onderzeeboot.

d. Logistieke ondersteuning SOVMEDRON

Het komt met toenemende regelmaat voor, dat marine-tankers van SOVMEDRON voor hernieuwde bevoorrading Italiaanse havens aandoen. De flexibiliteit van de logistieke verzorging van SOVMEDRON wordt hiermee aanzienlijk vergroot.

e. Onderhoud Sovjet-schepen in Joegoslavië

- (1) In Het Kanaal werd medio oktober een sleep van twee drijvende dokken waargenomen. Eén van deze dokken (plm. 2.000 ton) is bestemd voor de marine-werf in Tivat. Vermoedelijk zal het dok worden gebruikt voor reparaties en onderhoud van Sovjet-schepen aldaar.
- (2) Het tweede dok is bestemd voor Roemenië.

50. HET SOVJET VERBAND IN INDISCHE OCEAAN

- Na aankomst van een groep eenheden uit de Oostzee, bestaande uit een KRIVAK-klasse geleide wapen jager en twee ROPUCHA-klasse tanklandingsschepen, vonden diverse aflossingen bij SOVINDRON plaats.
- a. De KRIVAK-klasse loste een eenheid van dezelfde klasse (die sinds mei in dit gebied opereerde) af, waarna deze met een tanker in opmars ging naar de Stille Oceaan. Ten zuiden van Sri Lanka gekomen werd de terugreis onderbroken om schaduwakties aan te vangen, gericht tegen de Amerikaanse carriergroep. Ook deze eenheid had in april, vóór "OKEAN-75", de Oostzee verlaten voor zijn eerste operationele inzet en zal worden toegevoegd aan de Stille Oceaan-vloot. Naar verwachting zal dienovereenkomstig worden gehandeld met de nieuw aangekomen eenheid.
 - b. Het sinds juni bij SOVINDRON opererende ALLIGATOR-klasse tanklandingsschip werd omstreeks dezelfde tijd afgelost door de ROPUCHA-klasse. Het is nog niet te overzien, of één dan wel beide eenheden van deze klasse de taken van de ALLIGATOR zullen overnemen. Hetzelfde geldt voor de eventuele transfer naar de Stille Oceaan-vloot. Het is nog steeds niet uitgesloten, dat één van deze eenheden zal terugkeren naar de Zwarte Zee. In elk geval is het waarschijnlijk dat de ROPUCHA-eenheden (waarvan één diep beladen was) een bezoek aan een Somalische haven zullen brengen alvorens operationeel te worden ingezet. De verwachting is, dat de ALLIGATOR-klasse vóór het definitieve vertrek rendez-vous zal maken met de KRIVAK-groep voor een gezamenlijke terugreis.
 - c. Ondertussen zijn vanuit de Stille Oceaan ook een UGRA-klasse onderzeebootmoederschip en een ECHO-II-klasse nucleair voortgestuwde geleide wapen onderzeeboot in dit zeegebied aangekomen. Vooral de aankomst van de laatste eenheid is een blijk van de organisatiegraad van deze stationeringen, waar deze samenvalt met de aankomst van een Amerikaanse carriergroep, die in de Arabische Zee zal gaan opereren (oefening "MIDLINK-75").
 - d. Of de UGRA-klasse, na de ophanden zijnde aflossing van een eenheid der KANIN-klasse, mede als platform gaat dienen voor de tactische bevelhebber van SOVINDRON, moet worden afgewacht. Ook een eenheid der ROPUCHA-klasse is te dezen een mogelijke kandidaat.

/(C). e. Gesleept door ...

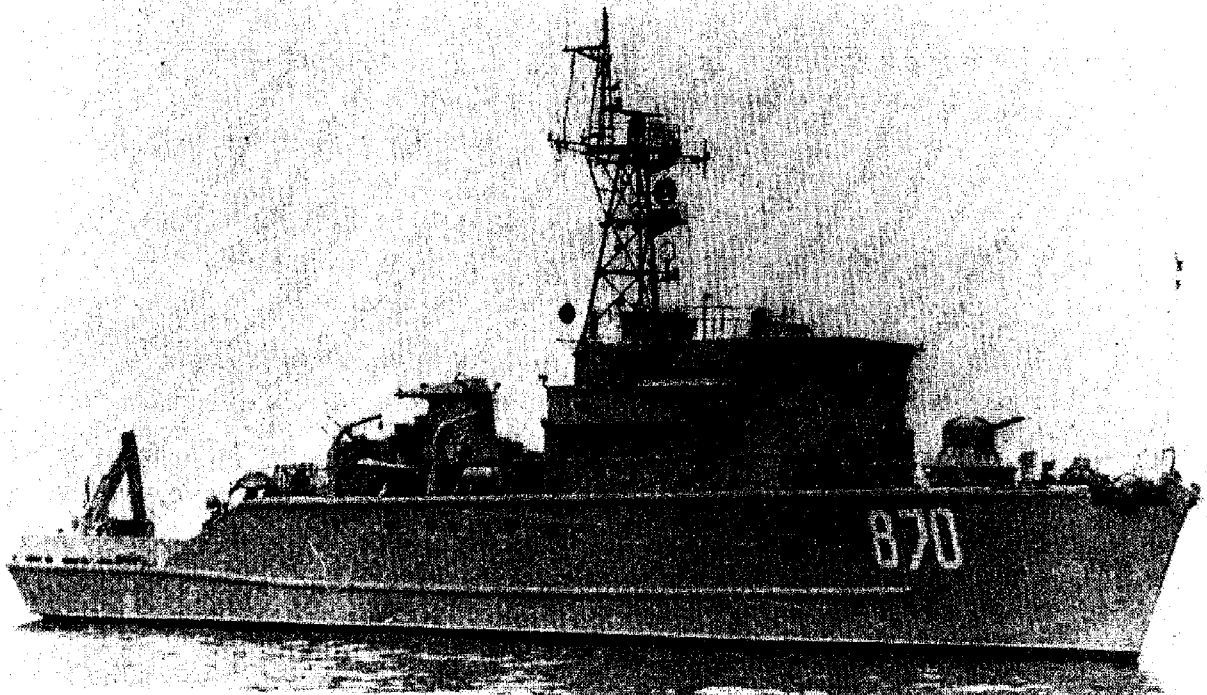
- e. Gesleept door een civiele sleepboot verliet 14 oktober een POLUCHAT-klasse torpedowerkschip de Zwarte Zee. Het was niet voorzien van bewapening. Na passage van het Suez-kanaal bevindt het schip zich nu in de Rode Zee. Het is vermoedelijk bestemd voor leverantie aan India, dat reeds over een vijftal eenheden van deze klasse beschikt.

HOOFDSTUK 3

KARAKTERISTIEKEN VAN WARSCHAU PAKT
COMBATTANTEN EN HULPSCHEPEN

<u>KLASSE</u> Naam en type MSC SONYA	<u>NATIONALITEIT</u> USSR	<u>INDIENSTSTELLING</u> Verbouwing jaar Aantal 1973/74 4	<u>BOUWERF</u>	<u>TONNAGE</u> 450 full load 400 standaard
--	------------------------------	---	----------------	--

<u>AFMETINGEN</u> L/B/D 48.8/8.8/2.1	<u>BEMANNING</u> Off + manschappen 42	<u>VOORTSTUWING</u> Stoom/gas turbine/ diesel 2 diesel	<u>VERMOGEN EN</u> <u>SCHROEFEN/ROEREN</u> Pk Aantal 4000 BHP 2 3-bladigCP/2
--	---	---	---

De SONYA heeft waarschijnlijk een GRP layer over een houten romp; de opbouw is van alluminium. De mijnenveeguitrusting bestaat uit: 1 Magnetic cable drum, 2 OTTER type depressors, 2 paravanen, 1 BAT en 1 Float voor magnetische kabels. Er is slechts 1 davit opgesteld op de centerline.

<u>BRANDSTOF</u> Soort Bunkercap. diesel	<u>SNELHEID</u> Econ. Vaart Knopen mijl 20 Kts/1 uur 18 Kts/1100 NM	<u>MISSILE BEWAPENING</u> Aantal Type (Voorraad) geen	<u>ARTILLERIE</u> Aantal Type (Voorraad) 1x2x30mm (1000) 1x2x25mm (2000)	<u>TORPEDO BEWAPENING</u> Aantal Type (Voorraad) geen
---	--	---	---	---

<u>ASW BEWAPENING</u> Aantal Type geen	<u>LIJCHT/ZFWAARSCH.W.</u> <u>NAV. RADAR</u> Aantal Type 1 DON-2	<u>VLIJCHT/RADAR</u> Aantal Type PED-1 optical (30mm)	<u>ECM-ECCM</u> Aantal Type geen	<u>IFF</u> Aantal Type 1 HIGHPOLE BRAVO 1 SQUARE HEAD
---	--	---	---	---

<u>SONAR</u> Aantal Type onbekend	<u>COMMUNICATIE</u> Aantal Type 1 CAGE BARE 1 SPRAT STAR 1 STRAIGHT KEY 6 Whips	<u>INFRAROOD</u> Aantal Type onbekend	<u>BIJZONDERHEDEN</u> communicatie: SRP-5MF/DE diversen: MBK-455M periscoop
--	---	--	--